

Els presidents de les assemblees regionals amb poder legislatiu en la Unió Europea (CALRE):

Consiglio della Provincia autonoma di Trento (Italia)

Asamblea de Extremadura (España)

Asamblea Regional de Murcia (España)

Assembleia Legislativa da Região Autónoma dos Açores (Portugal)

Assemblea regionale siciliana (Italia)

Brandenburg (Deutschland)

Burgenländischer Landtag (Österreich)

Consiglio della Provincia autonoma di Bolzano (Italia)

Consiglio regionale del Veneto (Italia)

Consiglio regionale dell'Abruzzo (Italia)

Consiglio regionale dell'Emilia Romagna (Italia)

Consiglio regionale dell'Umbria (Italia)

Consiglio regionale della Campania (Italia)

Consiglio regionale della Liguria (Italia)

Consiglio regionale della Lombardia (Italia)

Consiglio regionale della Sardegna (Italia)

Consiglio regionale della Toscana (Italia)

Cortes de Aragón (España)

Corts Valencianes (Espanya)

Landtag von Baden-Württemberg (Deutschland)

Mecklenburg-Vorpommern (Deutschland)

National Assembly for Wales (United Kingdom)

Niederösterreichischen Landtag (Österreich)

Parlament de Catalunya (Espanya)

Parlament der Deutschsprachigen Gemeinschaft Belgiens (Belgie/Belgique)

Parlamento de Andalucía (Espanya)

Parlamento de Canarias (Espanya)

Parlamento de Cantabria (Espanya)

Parlamento de Galicia (Espanya)

Parlamento de Navarra (Espanya)

Parlement Wallon (Belgie/Belgique)

Rheinland-Pfalz (Deutschland)

Sachsen (Deutschland)

Vorarlberg (Österreich)

que han pres part en la XIV Conferència de la CALRE del 3 al 5 d'octubre de 2010 a Trento, Itàlia, han adoptat de mutu acord (amb l'única abstenció de l'Assemblea de Madrid, Espanya) la següent:

DECLARACIÓ DE TRENTO

Com esdevenir agents subsidiaris

1. Premises

Els presidents, representant aquí llurs assemblees legislatives regionals europees, actuant en el millor interès d'aquestes, es congratulen per la promulgació del Tractat de Lisboa per a l'enfortiment de la Unió Europea i la institucionalització de la governança multinivell.

L'entrada en vigor del Tractat de Lisboa representa una evidència factual de la força de voluntat de la Unió Europea en la construcció d'un futur millor per a la població europea, i constitueix un objectiu molt esperat per a la CALRE. La Declaració d'Innsbruck del 2009 es va referir explícitament a la necessitat d'aplicar-lo.

La CALRE acull especialment de grat el fet que el protocol sobre subsidiarietat del Tractat de Lisboa —per primera vegada en un tractat europeu— esmenti les assemblees regionals amb poder legislatiu. En aquest context, els presidents esperen que els parlaments nacionals, com estipula l'article 6 del protocol sobre subsidiarietat, comparteixin llur participació en el sistema d'alerta ràpida conjuntament amb les assemblees regionals amb poder legislatiu.

2. La CALRE i el seu paper en l'Europa anterior a Lisboa

El moviment regionalista a Europa es remunta a final dels anys vuitanta. Des del 1986 el model d'assemblees legislatives regionals ha crescut de manera significativa a Europa, per la seva eficiència i la transparència que pot oferir. La CALRE reuneix assemblees legislatives tan arrelades com els parlaments regionals d'Àustria i Alemanya amb realitats més joves, com les comunitats belgues que han percebut de quina manera un model institucional descentralitzat pot tenir un efecte positiu en el govern d'un territori.

El 1998, en la Declaració de Salzburg, la CALRE afirmava: «Les regions tenen dret a defensar directament llurs poders legislatius dins del principi de subsidiarietat.»

L'actitud mostrada era perfectament coherent amb la denominada «mobilització subnacional» teoritzada per Liesbet Hooghe i més tard àmpliament aplicada a causa de l'estructura i l'organització de la UE. D'alguna manera, les regions van decidir cooperar per involucrar-se activament en les polítiques europees, intentant convertir-se en agents influents. La mobilització s'ha dut a terme per mitjà de canals més o menys amplis però sempre ha tingut l'objectiu de reforçar la relació amb la Comissió.

Possiblement, des del 1998, les coses no s'han desenvolupat tan ràpidament com ho podien haver fet: el Comitè de les Regions encara no ha assolit un paper vinculant i moltes associacions regionals han vist llur poder debilitat perquè s'ha produït una sobrecàrrega en la ruta, que ha d'ésser corregida. No obstant això, la CALRE continua donant suport al treball del Comitè de les Regions, que té un paper important en el desenvolupament d'una presa de consciència política sobre la necessitat d'una governança local en el marc de la UE.

Les raons per a una sobrecàrrega en la ruta es poden trobar tant en l'enfocament excessivament individualista adoptat per algunes regions com en la coincidència en les activitats de moltes associacions regionals: és d'esperar que l'augment de missatges sense coordinació debiliti la capacitat d'exercir pressió. L'«enfocament individual» pot ésser efectiu per a interessos molt específics, però és més feble que l'enfocament coordinat en aspectes més amplis, més que més si es té en compte el funcionament dels òrgans consultius de la Unió Europea. El Comitè de les Regions va començar a corregir

aquest fenomen per mitjà de la institució de la reunió d'associacions, que significa per als delegats regionals un moment molt important de comparació i enriquiment mutu amb l'objectiu de reduir la fragmentació dels missatges.

Les regions amb poders legislatius han demostrat llur capacitat de reaccionar i adaptar-se a les necessitats d'un marc institucional en evolució com és la Unió Europea, i han provat àmpliament llur eficàcia pel que fa al procés normatiu per mitjà de l'aplicació directa de més del 70 per cent de les directives europees¹. I, encara que no es pot provar estadísticament la relació directa entre la pressió exercida i llur influència, l'impacte ha estat més que suficient per a persuadir les regions de la necessitat d'una activació europea comuna.

A partir de la promulgació del Tractat de Lisboa, argumentem que les regions amb poders legislatius no sols defensaran llurs competències sinó que seran considerades un model institucional per a tot Europa, a causa de llur adaptabilitat a les necessitats locals i de llur forta connexió amb la història europea.

3. Quin és el paper per a la CALRE en el marc en constant evolució de la UE

La CALRE ha estat una part interessada en el procés ascendent europeu, i ha expressat l'interès general de les regions amb poders legislatius a Brussel·les durant la darrera dècada. La CALRE és conscient del paper dels seus membres en l'aplicació de la legislació europea i promourà qualsevol iniciativa per a desenvolupar millor l'eficiència en la transposició. Durant aquesta dècada moltes altres associacions regionals han començat o continuat llurs activitats a Brussel·les, i, sovint, representen el mateix interès generalista de la CALRE. Per tant, la CALRE reduirà el seu focus d'atenció al marc institucional i legislatiu: el millorament de la nostra eficiència és la millor credencial per a ésser un punt de referència en el procés ascendent europeu, i per a continuar reforçant el paper de les

¹ Actualment, les regions amb poders legislatius apliquen més del 70 per cent de la legislació de la UE sense passar per les estructures nacionals de llurs estats. L'any 2010 l'EPSI (plataforma d'informació del sector públic europeu) suggereix que en el procés de transposició els estats membres ha aconseguit reduir el nombre de directives transposades no correctament. Malauradament, aquestes dades no revelen quina part del retard en l'aplicació de la legislació és deguda a les assemblees legislatives regionals.

assemblees legislatives regionals en la Unió Europea. I precisament l'existència d'assemblees legislatives regionals debilita una de les crítiques més enèrgiques que encara es fa a la UE: el dèficit democràtic.

La CALRE coordinarà la seva recollida d'informació per corregir les possibles ineficiències dels diferents entorns de treball de les assemblees legislatives i per promoure el model d'assemblea legislativa regional com el verdader referent de la Unió Europea per a la promulgació de les seves polítiques. Un referent que tindrà com a objectiu la construcció d'un sistema coherent de governança multinivell en què el nivell territorial tingui legitimitat democràtica i funcionament parlamentari.

La CALRE reforçarà també la promoció de programes transfronterers i transnacionals, que, sovint, han contribuït a superar les inèrcies institucionals i han mobilitzat recursos econòmics per mitjà de l'estimulació d'intercanvis econòmics, socials i culturals. Ja que, encara que la intensitat i l'efectivitat de les cooperació territorial varia en gran mesura i assoleix el seu major impacte en regions en les quals la integració i la cooperació estan ja ben desenvolupades (per exemple, la mar Bàltica, l'àrea del Benelux) en un marc polític o estratègic preexistent, la cooperació transfronterera continua essent un gran instrument per a promoure i establir noves relacions entre les poblacions i els territoris europeus.

4. La CALRE a l'Europa del 2020

La CALRE vol agrair al president de la Comissió Europea, José Manuel Durão Barroso la resposta donada a les nostres preocupacions sobre els documents sobre l'Estratègia 2020 posats a disposició de l'associació.

La política de cohesió té un paper en l'assoliment dels objectius d'Europa 2020, especialment en la definició de quina és la millor manera d'aconseguir un equilibri entre les dimensions econòmica, social i mediambiental. Hi ha un suport generalitzat a la prossecució d'una política de cohesió per a tota la UE com la dels programes regionals.

La CALRE creu que un enfocament integrat i territorial basat en la governança multinivell és l'única solució efectiva per a obtenir un verdader èxit polític. Es donarà suport a l'Informe Barca, que suggereix intervencions específiques en el programa amb la finalitat de fer-lo més eficient i, a més, la CALRE considerarà la necessitat d'estimular projectes innovadors i, a vegades arriscats, oferint els coneixements específics de les regions.

El fet que el disseny actual de l'estratègia Europa 2020 segueixi un enfocament temàtic i sectorial no es pot considerar satisfactori, ja que impedeix que les autoritats locals i regionals participin tant en la preparació i aplicació dels programes de reforma nacional com en les iniciatives emblemàtiques. La CALRE dóna ferm suport a alguns principis fonamentals de les polítiques de cohesió com la programació a llarg termini, l'addicionalitat i els principis d'avaluació. Això vol dir que la política de cohesió ha de beneficiar totes les regions, també en el futur, incloent les regions que ja fan una contribució important a la innovació i a la productivitat. Això millorarà la competitivitat d'Europa en conjunt.

La CALRE dóna ferm suport a les macroregions com a entorns geogràfics més amplis, que es converteixen en espais funcionals que no reconeixen fronteres administratives i que s'agrupen per resoldre problemes comuns de manera conjunta.

La CALRE considera que la manca del reconeixement suficient del paper clau dels agents locals i regionals a l'hora de presentar i comunicar l'Estratègia de Lisboa sobre el terreny és una cosa que s'ha de corregir. Els parlaments regionals i les assemblees legislatives de tot Europa participen activament en la promulgació de les estratègies de la UE, especialment mitjançant llur supervisió i aplicació al nivell d'estat submembre. No només s'ha de reconèixer-se el nostre paper, sinó que mereix una implicació més gran en el procés ascendent.

La CALRE està disposada a controlar tot esforç a favor de la regionalització en els estats membres de la Unió Europea en l'Europa central i de l'Est, i quan escaigui, convidar les regions a desenvolupar competències legislatives per a prendre part activa en la CALRE.

5. La CALRE en l'aplicació de la cohesió territorial com un (nou) objectiu

La cohesió territorial té a veure amb la major part de les polítiques de la UE. Per això, la CALRE considera que l'aplicació d'aquestes hauria de mobilitzar eines legislatives (avaluació de l'impacte territorial de reformes sectorials importants), i també pressupostàries (principi de solidaritat combinat amb la lògica de l'eficiència).

La cohesió territorial requereix una coordinació millor de les polítiques de la UE, i el suport d'estratègies integrades a una escala pertinent, seguint el que el relator Fabrizio Barca ha escrit en les seves conclusions.

En la millora de les polítiques esmentades, la Comissió ha atorgat gran llibertat als estats, per a aprovar l'aplicació de legislació de la seva competència i, per tant, el sistema s'ha convertit en una jungla burocràtica per als òrgans locals de govern.

Una legislació hipercomplexa i aclaparadora comporta un factor d'inhibició pel que fa al seu ús: per exemple, en eines com la AECT (Agrupació Europea de Cooperació Territorial), que no funcionen adequadament per aquest motiu. La CALRE rebutja el supòsit de la Comissió que es tracta d'una conseqüència inevitable de la manca de competències de la UE en algunes matèries. La CALRE subratlla que el sentit més ampli de la subsidiarietat, que s'estableix clarament en l'article 3b, apartat 3², s'ha de convertir en la norma. Això evitaria que els estats membres multipliquessin les càrregues per a la cooperació regional, nacional i transfronterera. I es pot fer, ja que és necessari per a l'aplicació correcta d'un objectiu de la UE. S'han d'eliminar totes les càrregues que encara impedeixen el correcte funcionament de la cooperació territorial; també les càrregues imposades per la regió, ja que, com suggereix Barca «...la política de cohesió, per definició, hauria d'anar dirigida a llocs³ específics i poblacions específiques que només representen un subconjunt de les «regions» i de les poblacions...».

² Tractat de Lisboa, article 3, apartat 3: «En virtut del principi de subsidiarietat, la Unió, en els àmbits en què no té competència exclusiva, intervé només en el cas que i en la mesura en què els objectius d'una acció determinada no puguin ésser suficientment assolits pels estats membres, ni a nivell central ni a nivell regional i local, i puguin en canvi ésser assolits millor, per raó de les dimensions o dels efectes de l'acció projectada, a nivell de la Unió.»

La CALRE creu també que hauria d'establir-se un sistema d'incentius per a la cooperació transfronterera de les regions, en categories de PIB classificades de diferent manera. Aquest sistema hauria de tenir en compte factors com ara l'envelliment de la població, el descens demogràfic o la dispersió dels assentaments de població.

6. La CALRE en el futur pressupost de la UE

La CALRE reconeix que en el context de crisi econòmica, els recursos econòmics locals i regionals es podrien veure sotmesos a més restriccions, i considera que la Comissió hauria d'avaluar detingudament la situació econòmica general en fer les seves propostes per al futur pressupost de la UE i per a nous recursos. Amb aquesta finalitat, s'ha d'esmentar en el proper pressupost de la Comunitat l'ajuda transicional per a les regions que per primera vegada deixen d'ésser «regions convergència» per a convertir-se en «regions competitivitat».

La CALRE ha subratllat que el pressupost de la UE no s'hauria de reduir-se sinó que hauria de començar a emprar tots els recursos existents de manera més efectiva, en un marc legislatiu coherent.

La CALRE està d'acord amb l'opinió del Comitè de les Regions que l'enfocament integrat i territorial ha demostrat que és efectiu, i que l'estructura del pressupost hauria de reflectir els dits enfocaments, sempre que sigui possible. Per tant, la CALRE aspira a un programa pressupostari que proporcioni una forta coordinació entre fons fins i tot quan hi hagi diferents programes en joc. Amb la finalitat d'augmentar-ne l'eficiència, el proper pressupost hauria d'ésser sotmès a una revisió exhaustiva pel que respecta a les provisions per a complir-lo, ja que si els fons estan dissenyats de manera que se'n dificulta la utilització, no s'assoliran adequadament els objectius globals.

La CALRE considera que el resultat de l'esmentada revisió de la planificació del pressupost seria crucial per a un òptim desenvolupament dels denominats «nous camps»: canvi

³ Aquesta premissa permet definir «llocs» interessats per les polítiques de cohesió com quelcom que pugui ésser més gran que les regions i no estigui necessàriament situat dins les fronteres d'un estat membre específic.

climàtic, eficiència energètica i societat del coneixement, que moltes regions intenten explorar. No obstant això, qualsevol compromís de la UE s'ha de considerar amb vista a aconseguir un valor europeu afegit.

7. Conclusió

La CALRE insisteix que les regions amb poders legislatius tenen legitimitat per a participar activament en el procés de presa de decisions a Europa. Els parlaments nacionals, per tant, han d'incloure de manera efectiva els parlaments regionals amb poders legislatius en el mecanisme d'alerta ràpida sobre la subsidiarietat del Tractat de Lisboa.

S'apel·la la Comissió Europea a examinar amb detall les declaracions publicades dins del sistema d'alerta ràpida i a intensificar el diàleg amb parlaments nacionals i regionals.

La CALRE és conscient que queda un llarg camí per a desenvolupar el millor marc de governança per a la Unió Europea i que el paper d'efectivitat de les assemblees legislatives regionals es pot millorar. La CALRE continuarà la seva labor d'anàlisi de les millors pràctiques per a la transposició de la legislació de la UE, de manera coherent amb l'assignació de competències atorgada als seus membres per la seva legislació nacional, especialment per mitjà d'anàlisi de valoració d'impacte.

La CALRE està disposada a col·laborar en la promoció del model institucional d'assemblees legislatives fins i tot en projectes de desenvolupament institucional, i se sent orgullosa de l'acord assolit en aquesta matèria amb el Consell d'Europa.

La CALRE es compromet a continuar la seva labor en la promoció i el millorament del paper del govern regional, especialment mitjançant la promoció, la protecció i el desenvolupament del model institucional d'assemblees que és la seva pedra angular.